

Deontologische code OCMW-raad Sint-Genesius-Rode

Een deontologische code is een van de instrumenten om te werken aan de integriteit van de bestuursorganen van een lokaal bestuur. Integriteit gaat er in de kern om dat het lokaal bestuur zich op zo'n manier organiseert dat haar mandatarissen tot beslissingen komen die zowel zuiver als zorgvuldig zijn. De code verheldert de gedragsregels die van toepassing zijn op de mandatarissen. De deontologische commissie kijkt toe op de naleving en de handhaving van de code. Zij is in essentie een instrument voor de bevordering van het lerend en zelfcorrigerend vermogen van de lokale politiek.

Artikel 1 – Voorkomen van (de schijn van) belangenvermenging en cliëntelisme

1.1 De mandataris staat in al zijn handelen, in het besluitvormingsproces en in het contact met burgers, steeds in dienst van het algemeen belang.

1.2 De mandataris gaat actief en uit zichzelf alle vormen van belangenvermenging (en de schijn ervan) tegen.

Dit betekent dat:

- de mandataris de met het ambt onverenigbare functies niet vervult en erover waakt geen verboden handelingen uit te voeren of verboden overeenkomsten aan te gaan;
- de mandataris niet deelneemt aan een bespreking en stemming, noch probeert het proces van besluitvorming in een andere fase van de besluitvorming in zijn voordeel te beïnvloeden, wanneer er sprake is van een beslissing waarbij belangenvermenging speelt;
- de mandataris bij contacten met de burger het algemeen belang vooropstelt en niet de schijn wekt dat door politieke tussenkomst particuliere belangen (kunnen) begunstigd worden (cliëntelisme).

1.3 De mandataris vervult de rol van aanspreekpunt en informatiebemiddelaar voor de burger steeds op neutrale basis, zonder persoonlijke bevoordeling van één of meerdere burgers in een dossier, dan wel het wekken van de schijn daarvan.

1.4 Omgekeerd mag een mandataris als privaat persoon geen nadeel ondervinden van zijn mandaat en moet hij dus onverkort en zonder beperkingen zijn rechten en belangen kunnen verdedigen conform de geldende reglementen, zonder dat dit evenwel interfereert met zijn handelen als mandataris

1.5 Ter voorkoming van overschrijding van de onder 1.1 en 1.2 beschreven normen, engageren alle mandatarissen zich tot het aanleveren, en up-to-date houden van de volgende gegevens via het Rekenhof:

- een lijst van alle betaalde en onbetaalde mandaten en bestuurlijke nevenfuncties

1.6 Ter voorkoming van overschrijding van de norm beschreven onder 1.3 zorgt de algemeen directeur ervoor dat de dossier behandelende personeelsleden alle tussenkomsten opnemen in het desbetreffende administratieve dossier. Louter informatieve vragen of vragen/tussenkomsten van uitvoerende mandatarissen in het kader van hun functionele relaties met de behandelende personeelsleden of diensten, vallen daarbuiten.

Artikel 2 – Tegengaan van oneigenlijke beïnvloeding en de schijn ervan

2.1 De mandataris mag zijn invloed en stem niet laten kopen of beïnvloeden door, noch aanbieden voor geld, goederen, diensten of andere gunsten die hem gegeven of beloofd werden

2.2 De mandataris moet actief en uit zichzelf de schijn van beïnvloeding en partijdigheid tegengaan. De mandataris doet dit door:

- geen geschenken, diensten of andere voordelen te aanvaarden, behalve diegene die van een geringe geldwaarde zijn (zoals een bloemetje) en waarbij het beeld van beïnvloeding minimaal is;
- niet in te gaan op uitnodigingen betaald door anderen, behalve als deze direct relevant zijn voor de goede invulling van het ambt, functioneel zijn opgezet en van (relatief) beperkte waarde zijn.

Bovendien houdt de mandataris rekening met de timing en context waarbinnen de uitnodiging wordt gedaan, met het doel de schijn van beïnvloeding te minimaliseren.

2.3 Het geven van geschenken aan, dan wel het uitnodigen van derden gebeurt nooit in eigen naam, maar altijd in naam van het lokaal bestuur. Daarbij zal men er steeds waakzaam voor zijn alle vormen van partijdigheid, bevoordeling en/of uitsluiting te vermijden.

2.4 Ter bevordering van de transparantie en het voorkomen van enige schijn van beïnvloeding spreken de mandatarissen onderling af dat:

- geschenken met een meer dan geringe geldwaarde die toch bij een mandataris in het bezit komen, worden gemeld aan de algemeen directeur. De mandataris meldt het hoe dan ook wanneer een geschenk op het thuisadres wordt afgeleverd. De algemeen directeur registreert de giften en geeft ze in alle transparantie een bestemming binnen het lokaal bestuur. Buitensporige geschenken worden alsnog teruggestuurd.
- uitnodigingen die bestemd zijn voor de gehele OCMW-raad, door de OCMW-raad worden beoordeeld. Het is de raad als geheel die de uitnodiging accepteert dan wel afwijst.

Artikel 3 – Verantwoord gebruik van faciliteiten en middelen van het lokaal bestuur

3.1 De mandataris gebruikt de voorzieningen en eigendommen van het lokaal bestuur niet voor privédoeleinden. , tenzij als privaat persoon conform de geldende reglementen.

3.2 De mandataris gaat verantwoord en op een sobere wijze om met de publieke middelen en vergoedingen die tot zijn/haar beschikking staan.

3.3 De mandataris die gebruik maakt van de onkostenvergoedingen legt hier op een transparante wijze en volgens de afgesproken procedure verantwoording over af.

Artikel 4 – Zorgvuldige omgang met informatie

4.1 De mandataris bewaakt het geheime karakter en de vertrouwelijkheid van informatie. Dit betekent dat de mandataris:

- het beroepsgeheim eerbiedigt wanneer hij/zij kennis neemt van geheime informatie;
- zich gebonden weet door de geheimhoudingsplicht voor de feiten, meningen en overwegingen gedeeld tijdens een besloten vergadering.

4.2 De mandataris gaat discreet en voorzichtig om met de informatie waartoe hij/zij toegang heeft. Dit houdt onder andere in dat de mandataris:

- over (nog) niet openbare informatie niet communiceert;
- feiten en omstandigheden ten aanzien van derden in de juiste context plaatst.

4.3 De mandataris gebruikt de informatie waartoe hij/zij toegang heeft vanuit zijn/haar ambt nooit voor het eigen belang of voor het persoonlijke of zakelijke belang van derden.

4.4 De mandataris is open en eerlijk over de redenen en inzichten op basis waarvan hij/zij zijn/haar stem uitbrengt.

4.4 De beroepen op het inzagerecht door een mandataris worden steeds vermeld in een apart register, zodat het voor alle mandatarissen helder is welke informatie is gevraagd en is verleend.

Artikel 5 – Respectvolle omgang met anderen

5.1 De mandatarissen gaan op respectvolle wijze om met elkaar, de algemeen directeur en andere personeelsleden, evenals met de burgers, in woord, gebaar en geschrift. Zij respecteren de taakverdeling vastgelegd onder de schepenen, en tussen de uitvoerende mandatarissen en personeelsleden.

5.2 De mandatarissen zaaien geen twijfel over elkaars integriteit. Zij erkennen en

bevestigen elkaar actief in hun streven naar het dienen van het algemeen belang vanuit hun ambt, rol en politieke kleur.

5.3 De mandatarissen onthouden zich in het openbaar, dus ook in openbare raads- en commissievergaderingen, van negatieve uitlatingen over individuele personeelsleden.

5.4 De mandatarissen staan op dezelfde gewetensvolle manier ten dienste van alle burgers, zonder onderscheid van geslacht, geaardheid, huidskleur, afstamming, sociale stand, nationaliteit, filosofische en/of religieuze overtuiging, ideologische voorkeur of persoonlijke gevoelens.

5.5 Bij onenigheid in de onderlinge omgang of de gang van zaken tijdens of buiten vergaderingen gaan mandatarissen, mogelijk onder begeleiding, in eerste instantie het gesprek aan met elkaar.

Artikel 6 - Naleving en Handhaving

6.1 Wanneer de mandataris twijfelt of een eigen handeling een overtreding van de code zou kunnen zijn, moet dit bespreekbaar gemaakt kunnen worden. Dit kan zijn met een collega-mandataris, met de algemeen directeur of eventueel met een externe deskundige, zoals een medewerker van de VVSG.

6.2 Wanneer de mandataris twijfelt over een nog niet uitgevoerde handeling van een andere mandataris, dan waarschuwt hij die persoon, mogelijk met het advies om informatie in te winnen bij de algemeen directeur.

Artikel 7 - Het signaleren van vermoedens van schendingen van de deontologische code

7.1 Wanneer een mandataris eraan twijfelt of een regel van de deontologische code is overtreden door een andere mandataris, dan kaart de mandataris dit bij voorkeur aan bij de mandataris in kwestie. Indien er goede redenen zijn om dit niet te doen, dan zal de mandataris de kwestie voorleggen aan de algemeen directeur. Al dan niet na een gesprek met de algemeen directeur, kan de mandataris overgaan tot een formele melding bij de voorzitter van de deontologische commissie. Vanaf dit moment start het formele handavingsproces onder mandaat van de deontologische commissie.

7.2 De volgende personen kunnen een melding van een schending van de deontologische code doen bij de deontologische commissie:

- alle mandatarissen van het lokaal bestuur;
- de algemeen directeur, indien de algemeen directeur zelf een vermoeden van een

schending heeft, dan wel in naam van een personeelslid van het lokaal bestuur.

Artikel 8 - Oprichting deontologische commissie

8.1 Samenstelling

- Het aantal leden van de deontologische commissie bedraagt minimaal 1 per fractie aangevuld met één bijkomend lid per 5 fractieleden die zitting hebben in de OCMW-raad, aangevuld met de voorzitter van de OCMW-raad, die wordt toegevoegd als voorzitter van de deontologische commissie. Onafhankelijke raadsleden zijn geen onderdeel van een fractie en zijn niet vertegenwoordigd in de deontologische commissie.

+ Iedere fractie bepaalt intern welk lid van de fractie in de commissie zal zetelen

- Iedere fractie draagt één of twee plaatsvervangers voor, in geval een lid van de commissie afwezig is of betrokken is bij een voorliggende zaak. Gaat het om een mogelijke schending van de code door een lid van de commissie, dan wordt tijdens de hele procedure daarover het lid vervangen door een plaatsvervanger in de volgorde waarin ze door de fractie werden voorgedragen.

Gaat het om een mogelijke schending waarbij een lid van de commissie de melding heeft gedaan, dan wordt tijdens de hele procedure daarover het lid vervangen door een plaatsvervanger in de volgorde waarin ze door de fractie werden voorgedragen.

Gaat het om een mogelijke schending van de code door de voorzitter van de commissie, dan wordt tijdens de hele procedure daarover de voorzitter vervangen als volgt :

- als de voorzitter zijn bevoegdheid schriftelijk heeft opgedragen aan een OCMW-raadslid, neemt dat OCMW-raadslid het voorzitterschap waar;
 - als de voorzitter zijn bevoegdheid niet heeft opgedragen aan een OCMW-raadslid neemt het OCMW-raadslid met de hoogste rang het voorzitterschap waar. Als dat raadslid de voorzitter niet kan vervangen, wordt het voorzitterschap waargenomen door een ander OCMW-raadslid in volgorde van rang. (art. 7 § 5 derde lid decreet lokaal bestuur)
- Elke fractie wijst het mandaat in de commissie toe met een voordracht gericht aan de voorzitter van de OCMW-raad.
 - De leden van de deontologische commissie leggen een vertrouwelijkheids- en neutraliteitsverklaring af.
 - De deontologische commissie kan externe expertise inroepen wanneer dit nodig wordt geacht. De inschatting of dit nodig is wordt bij de algemeen directeur gelegd, die hierin zelfstandig kan handelen.
 - De algemeen directeur vervult de rol van secretaris in de deontologische commissie en voert onder mandaat van de commissie de ontvankelijkheidstoets en het vooronderzoek uit, mogelijk ondersteund door interne en/of externe specialisten.
 - Wanneer de algemeen directeur zelf betrokken is bij een melding, dan wel om legitieme redenen geen rol kan spelen in het proces, zal deze worden vervangen door het daartoe aangewezen personeelslid. Het vooronderzoek kan indien noodzakelijk ook extern worden gevoerd.

8.2 Bevoegdheid :

- Het geven van adviezen en aanbevelingen aan de raad over de inhoud van deze code met het oog op het bijsturen ervan of op de toepassing van de code op een voorliggend vraagstuk.
- Het zelf uitvoeren, dan wel mandateren, van de voorgeschreven stappen in het proces, van melding tot en met afronding van een melding van een vermoeden van schending van de code.
- Het formuleren van een gemotiveerd advies aan de raad over het vermoeden van een schending van deze code door een mandataris.

8.3 Werking

- De voorzitter van de deontologische commissie is verantwoordelijk voor de oproeping en stelt de agenda op.
- De voorzitter roept de commissie in ieder geval bijeen wanneer dat nodig is conform

art. 12 van deze code.

- De commissie streeft naar unanimiteit in haar oordeel. Als dit niet mogelijk blijkt, zal er hoofdelijk worden gestemd. Een simpele meerderheid volstaat dan.
- De voorzitter van de commissie heeft geen stemrecht in de deontologische commissie, behalve wanneer de commissie gelijk verdeeld is in haar oordeel. Dan heeft de voorzitter de doorslaggevende stem.
- De vergaderingen van de deontologische commissie zijn niet openbaar.
- Eventuele communicatie vanuit de deontologische commissie vindt altijd en alleen plaats via de voorzitter van de commissie.
- Voor zittingen van de deontologische commissie wordt geen zitpenning verleend

Artikel 9 - De deontologische commissie mandateert de algemeen directeur om een ontvankelijkheidstoets uit te voeren.

De algemeen directeur kan daarin bijgestaan worden door interne en/of externe experts. Om de ontvankelijkheid te onderzoeken zal altijd een gesprek plaatsvinden met de melder.

Een melding is ontvankelijk wanneer aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

- ° de melding betreft een individuele (zittende) mandataris;
- ° het staat vast dat het gaat om een vermoedelijke schending van de deontologische code (en niet bijvoorbeeld om een schending binnen de privésfeer);
- ° de melding is voldoende betrouwbaar en concreet (er wordt gekeken naar de kwaliteit van de bron(nen) en de feitelijkheid van de melding);
- ° de melding is in alle redelijkheid onderzoekbaar en heeft onderzoek nodig

Iedere melding wordt vertrouwelijk behandeld. In deze fase is de naam van de melder en degene over wie de melding gaat slechts bekend bij de leden van de deontologische commissie en bij de eventueel door de algemeen directeur aangestelde experts.

Artikel 10 - De algemeen directeur formuleert een ontvankelijkheidsadvies en stuurt dit, inclusief de onderliggende stukken die deel uitmaken van het advies, aan de leden van de commissie ter beoordeling.

Indien de leden van de deontologische commissie niet binnen de vijf werkdagen bezwaar maken op het advies, dan wordt het advies over de ontvankelijkheid formeel omgezet in een beslissing van de deontologische commissie, als uiteindelijk verantwoordelijke voor de beslissing. Indien één lid bezwaar aantekent tegen het advies van de algemeen directeur, zal de deontologische commissie bijeenkomen voor de bespreking en beoordeling van het advies.

Wanneer het advies luidt dat een melding ontvankelijk is, neemt de algemeen directeur de onderzoeksvraag op in het advies aan de deontologische commissie. Wanneer een melding niet-ontvankelijk is, betekent dit meteen het einde van de formele procedure.

De melder wordt hierover schriftelijk geïnformeerd door de algemeen directeur, in naam van de deontologische commissie. Een melder kan een melding ook zelf intrekken. Wanneer het om een interpersoonlijke schending gaat, betekent dit in principe het einde van de formele procedure. Bij een schending van de andere gedragsregels (bijvoorbeeld belangenvermenging) zal de formele procedure door blijven lopen. De melding is in dit geval niet gebonden aan degene die de melding doet.

Artikel 11 - Bij een ontvankelijke melding start de algemeen directeur, onder mandaat van de commissie, een vooronderzoek.

De algemeen directeur kan zich hierbij door interne en/of externe experts bij laten staan.

De vermeende schender wordt schriftelijk op de hoogte gesteld van het vooronderzoek door de algemeen directeur, behalve wanneer de commissie acht dat dit het vooronderzoek kan schaden. De vermeende schender wordt erop gewezen dat deze zich tijdens het proces mag laten bijstaan door een raadspersoon naar keuze.

De commissie bepaalt waaruit het vooronderzoek zal bestaan. Het vooronderzoek bestaat in ieder geval uit:

- ° het in kaart brengen van de feitelijke situatie waarop de melding van toepassing is;
- ° het nagaan van de beschikbaarheid van relevante (administratieve en feitelijke) informatie;
- ° het nagaan van de relevante regelgeving;
- ° een gesprek met de vermeende schender, behalve wanneer dit het vooronderzoek kan schaden.

Artikel 12 - De algemeen directeur brengt schriftelijk advies uit aan de deontologische commissie op basis van het vooronderzoek.

Het ontwerpadvies wordt eerst ter lezing voorgelegd aan de voorzitter van de commissie. Vervolgens wordt het ontwerp ter inzage voorgelegd aan de vermeende schender, zodat deze de kans heeft schriftelijke opmerkingen te formuleren bij het ontwerpadvies. Deze opmerkingen worden als bijlage toegevoegd aan het schriftelijk advies aan de commissie.

Het advies van de algemeen directeur, waarover de deontologische commissie beraadslaagt, bestaat in principe vijf mogelijke scenario's waarop de commissie zich zal richten:

12.1 Er zijn geen gronden gevonden voor een verder onderzoek of oordeel, of de melding betreft een dusdanige milde vorm van een schending dat ze afgedaan kan worden met

het individueel aanspreken van de vermeende schender.

12.2 De vermeende schender heeft de schending erkend, zodat verder onderzoek door de commissie niet nodig is. De commissie wordt geadviseerd het dossier formeel af te sluiten en te komen tot een inschatting van de ernst van de schending.

12.3 Er zijn voldoende gronden om te spreken van een deontologische schending. De deontologische commissie wordt geadviseerd om tot een eigen toetsing van de schending te komen en een inschatting te maken van de ernst.

12.4 Er zijn voldoende gronden om te spreken van een deontologische schending. Er is echter nood aan verder onderzoek. De commissie wordt geadviseerd over de onderzoeksvraag, wie het onderzoek zou moeten opstarten/uitvoeren en wat de termijnen zijn.

12.5 Er is een gegrond vermoeden van een strafrechtelijk vervolgbaar feit. De deontologische commissie wordt geadviseerd een zelfstandige beslissing te nemen om de melding neer te leggen bij de politie/het parket.

Artikel 13 - De deontologische commissie oordeelt op basis van het advies van de algemeen directeur over de te nemen vervolgstappen.

De melder en de vermeende schender hebben het recht om in deze fase te worden gehoord door de deontologische commissie. Voor beiden geldt dat zij zich in deze kunnen laten bijstaan door een raadspersoon. Geen van de partijen is verplicht zich te laten horen. De commissie kan in het kader van het vooronderzoek ook getuigen horen.

Na het bestuderen van het advies van de algemeen directeur en het horen van de betrokkenen bespreekt de commissie het vermoeden van schending en wordt een gemotiveerd advies overgemaakt aan de OCMW-raad. De wijze van communiceren vanuit de OCMW-raad over de voorliggende zaak is onderdeel van het advies van de deontologische commissie.

Indien de deontologische commissie een schending heeft vastgesteld – omdat de schender deze heeft toegegeven of omdat ze uit het onderzoek is gebleken – dan neemt ze in haar advies ook de meest passende, proportionele vorm van afhandeling op, inclusief een beschrijving van de verzwarende en verzachtende omstandigheden bij het voorstel van afhandeling.

Er wordt een uitzondering gemaakt op deze regel wanneer:

° er eerst een vervolgonderzoek nodig wordt geacht. Dit vraagt om beoordeling van de rapportage op het vervolgonderzoek.

° er melding wordt gedaan bij de Vlaamse Regering/Audit Vlaanderen, dan wel wanneer er een politionele aangifte is gedaan. In dit geval informeert de commissie de OCMW-raad over de genomen stap.

De commissie streeft in haar oordeel naar unanimiteit. Een simpele meerderheid van uitgebrachte stemmen volstaat om tot een oordeel te komen. Indien er evenveel stemmen voor als tegen een oordeel zijn, dan heeft de voorzitter de doorslaggevende stem.

Een lid van de commissie kan ervoor kiezen een afwijkend standpunt op te tekenen en, met het advies aan de OCMW-raad, mee te sturen.

Artikel 14 - De uitspraak over schendingen van de deontologische code

14.1 De OCMW-raad beoordeelt of een mandataris een schending heeft begaan. Hij doet dit op basis van het gemotiveerd advies van de deontologische commissie.

Als de raad beslist om af te wijken van het advies, dan moet de vermeende schender de kans krijgen om zich tijdens de besloten zitting van de OCMW-raad uit te spreken over de beslissing.

Wanneer de OCMW-raad vaststelt dat de deontologische code geschonden werd door een mandataris van de gemeente, dan kan de raad:

- het gedrag van de mandataris uitdrukkelijk afkeuren;
- vragen dat de mandataris zich publiekelijk verontschuldigt;
- een dossier overmaken aan de Vlaamse regering zodat die een tuchtonderzoek kan instellen bij kennelijk wangedrag of grove nalatigheid van of door de voorzitter

14.2 Via de OCMW-raadsvoorzitter communiceert de OCMW-raad over haar oordeel en (indien mogelijk) de gronden daarvan. De deontologische commissie adviseert de OCMW-raad voor haar communicatie.